

Klimaatverbond
Nederland

Wegbereiden voor actief klimaatbeleid

Een terug- en vooruitblik

Klimaatverbond
Nederland

Samen met u werken wij aan actief en impactvol lokaal klimaatbeleid. Aan de ene kant werken we op mitigatie: het voorkomen van verdere klimaatverandering door reductie van de uitstoot van broeikasgassen. Aan de andere kant werken we aan adaptatie: het aanpassen aan de veranderingen die we nu en in de toekomst ondervinden.

Klimaatverbond als wegbereider

Klimaatverbond Nederland kijkt vooruit naar wat er zich vanuit de huidige afspraken, maar ook de doelen op de lange termijn - zoals het Parijsakkoord - de komende jaren gaat voordoen: wat worden de uitdagingen, waar moet aandacht voor zijn, wat is nodig om mogelijke drempels te slechten dan wel kansen te benutten. Wij begeven ons daarmee in de onderzoeksfase, pionieren, analyseren, ontwikkelen, zoeken naar instrumenten en experimenten. Dit doen we in coalities samen met onze leden en samenwerkingspartners die hieraan mee willen doen. Vanuit deze groepen kunnen we de geleerde lessen en kennis weer delen met onze andere leden en partners.

Aanvullend op de rol die de koepels als VNG, IPO en UvW in de breedte pakken kijken wij vooruit naar wat er zich vanuit de huidige afspraken, maar ook de doelen op de lange termijn - zoals het Parijsakkoord - de komende jaren gaat voordoen: wat worden de uitdagingen, waar moet aandacht voor zijn, wat is nodig om mogelijke drempels te slechten dan wel kansen te benutten. Kortom: Klimaatverbond Nederland als wegbereider.

Als lid van Klimaatverbond Nederland onderstreept uw organisatie dat klimaat bij u hoog op de agenda staat. Het lidmaatschap is een besluit van uw gemeente-, waterschaps- of provinciebestuur. Behalve dat het lidmaatschap uiting geeft aan het belang dat u hecht aan uw lokaal klimaatbeleid, zijn wij een inhoudelijke ledenorganisatie van decentrale overheden en bieden wij een lerend netwerk voor kennisdeling en 'samen optrekken' om de energietransitie en klimaatadaptatie voortdurend te versnellen. Uw lidmaatschap maakt het mogelijk dat wij voor u wegbereider zijn voor toekomstgericht en ambitieus lokaal klimaatbeleid.

Samen met u maken wij van lokaal beleid, beleid met impact.

Wegbereider op verschillende gebieden

Interne CO₂-beprijzing

Interne CO₂-beprijzing als basis voor het voeren van maatschappelijk verantwoord beleid. Door de CO₂-prijs onderdeel te maken van het afwegingskader, weegt de impact op het klimaat mee in besluitvorming.

Adaptatie & Hittestress

In stedelijk, versteend gebied is het veel warmer dan buiten de stad; het verschil kan oplopen tot wel acht graden. Vanwege de verdichting in de woningbouw zal dit hitte-eiland-effect verder toenemen. Gemeenten ontwikkelen een lokale aanpak voor de gevolgen van klimaatverandering. Lokale hitteplannen kunnen hier deel van uitmaken.

Energy Service Companies (ESCo's) en de EU City Facility

Een ESCo ontzorgt woningeigenaren en financiert investeringen uit energiebesparing in de woning. ESCo's betrekken commerciële marktpartijen en dienen een maatschappelijk belang omdat ze grootschalige verduurzaming mogelijk maken.

Inclusieve participatie in de energietransitie

Om klimaatverandering tegen te gaan of aanpassingen te realiseren op het veranderende klimaat, moeten inwoners uit alle lagen van de samenleving betrokken worden om tot een duurzame leefomgeving te komen. Hierbij aansluiting vinden is niet altijd vanzelfsprekend voor mensen met (niet westerse) migratieachtergrond.

Koelte in lokale/regionale warmteplannen

De stijgende koelte- en energievraag is een belangrijk thema in de energietransitie dat meegenomen moet worden in lokale en regionale warmteplannen.

Energiebesparing

Om een energiebesparing van 3% per jaar te realiseren, richten wij ons behalve op burgers ook op onderwijsinstellingen, overheden en het bedrijfsleven. Onder andere door isolerende en energiebesparende maatregelen binnen de bestaande bouw te stimuleren.

Ledendag

Klimaatverbond Nederland organiseerde onlangs haar jaarlijkse ledendag in de gemeente Delft. De ledendag bestond uit twee delen. Het eerste deel, dat plaatsvond in het stadskantoor van de Delft, bestond uit een plenair gedeelte met drie verschillende sprekers. Madeleen Helmer van Klimaatverbond Nederland sprak over **klimaatadaptatie en hittestress**, Davide Cassanmagnago vertelde over de samenwerking met Climate Alliance in Europese **subsidieregelingen en meer specifiek over de European City Facility** en Qader Shafiq deelde zijn visie over het belang van **het betrekken van (niet-westerse) migrantengroepen in de energietransitie (inclusieve participatie)**.

Deze en nog twee andere thema's (te weten **Koeltevraag in de lokale en regionale warmteplannen** en **Interne CO2-beprijzing**) werden iets verderop bij het Hoogheemraadschap van Delfland verder uitgediept in korte daadkrachtige workshops. Een sfeerimpressie:

Klimaatverbond Nederland ledendag 2020

Korte inhoudelijke terugblik workshops

Workshop Klimaatadaptatie en Hittestress

De boodschap van workshopgever Madeleen Helmer is duidelijk: "Neem hitte specifiek mee in het klimaatadaptatiestrategie/beleid. Het gevaar van crisis-denken is dat er daarna niet wordt doorgepakt om de hitte te voorkomen. Vergeet niet dat ook het 'nieuwe normaal' te maken krijgt met (nieuwe) extremen."

Een deelnemer van de provincie Noord-Brabant zegt naar aanleiding van de inhoudelijke workshop het nu beter te snappen dat hitte als 'crisis' kan worden gezien. "De zomers van 2018 en 2019 worden het nieuwe normaal in 2040", stelt een beleidsmedewerker van Waterschap De Dommel en hij geeft alle aanwezigen mee om de boodschap over de aanpak van hitte helder te brengen: denk vanuit een crisis, en combineer de lokale en regionale krachten om hittestress aan te pakken.

Klimaatverbond Nederland merkt dat het draagvlak voor dit thema groeit. Dat blijkt ook uit de goede opkomst bij deze workshop. De deelnemers onderschrijven het belang van hitteadaptatie. De opdracht die zij aan ons meegeven is helder: rol dit thema verder uit bij decentrale overheden en blijf hitte onder de aandacht brengen.

Workshop Energiedienstenbedrijven (ESCo's)

Met een kleine groep kwam workshopleider Thijs de la Court tot concrete bespreking van de concepten van financiële/technische ontzorging van huishoudens in de energietransitie, met als doel ervoor te zorgen dat iedereen kan deelnemen aan de energietransitie in de wijken. Dit zijn de zogenaamde energiedienstenbedrijven. Ze worden ook wel Energy Service Companies (kortweg ESCo's genoemd) die vanuit het rendement op besparing de technische en financiële ontzorging regelen voor energiemaatregelen in woningen. De workshops gaven ruimte om te bespreken welke financiële steun, via de EU City Facility, Klimaatverbond Nederland kan aanbieden zodat gemeenten ook echt kunnen aanhaken.

Voor één van de deelnemers, de gemeente Renkum, werd direct duidelijk dat deze aanpak perspectief biedt voor de wijkprocessen die ze nu uitvoeren. Er werd ook met de beleidsambtenaar en wethoudereen vervolgspraak op het gemeentehuis gemaakt.

Voor de gemeente Den Haag kwam het aanbod eveneens als geroepen omdat ze met tien wijken op dit moment naar een gezamenlijk plan toe werken. Ook daar werd direct een afspraak gemaakt.

De deelnemers hielpen Klimaatverbond Nederland bij het aanscherpen van het voorstel. Voor velen zijn 'energiedienstenbedrijven' nog vrij onbekend. Daar zullen we, vanuit Klimaatverbond Nederland, meer rekening mee houden. Daarnaast zijn concrete afspraken gemaakt voor samenwerking waardoor de betrokken gemeenten waarschijnlijk deel gaan nemen in ons consortium van lokale overheden die werken aan energiedienstenbedrijven. Vervolggesprekken zijn ingepland.

Workshop Inclusieve participatie in de energietransitie

Alle aanwezige partijen tijdens deze workshops worstelen met dezelfde vraag: hoe pakken wij dit vraagstuk op, hoe vliegen wij dit aan, wat zijn voorbeelden en methodieken die leiden tot een inclusieve participatie van niet-westerse Nederlanders in de energietransitie?

Dit zijn vragen die niet direct beantwoord kunnen worden en waarnaar Klimaatverbond Nederland in samenwerking met Verweij Jonker Instituut dit jaar verder onderzoek doet in de praktijk van de wijken. De overvolle workshops, gegeven door Maisam Haydary van Klimaatverbond Nederland samen met Sara Schoch van Bureau Wijland, toonden aan dat dit vraagstuk leeft onder de aanwezige deelnemers. De deelnemers adviseren Klimaatverbond Nederland om – met betrekking tot dit onderwerp – een actieve rol te pakken om gesprekken aan te blijven gaan, de dialoog te creëren en partijen (mensen uit verschillende lagen van de samenleving) bij elkaar te brengen.

Workshop Koeltevraag in lokale en regionale hitteplannen

De deelnemers aan deze workshop van Klimaatverbond- collega Jan Engels zijn het met elkaar eens. Het probleem rond het koeltevraagstuk wordt onderkend en daarmee ook de nog te eenzijdige focus op warmte. "Warmte en koude in balans" is voor velen een eye-opener en roept tegelijkertijd heel sterk de vraag op van: "hoe dan?"

De grootste worsteling voor de meesten is de urgentie van het vraagstuk (hele energietransitie en klimaatadaptatie) die al complex genoeg is versus "oprechte participatie" – dus inclusief zeggenschap – van bewoners in wijken en buurten.

De boodschap aan Klimaatverbond Nederland: hoe concreter Klimaatverbond Nederland kan helpen bij de aanpak van deze opgave (zowel de praktische toepassing van het koppelen van warmte en koeling, als de bewonersparticipatie), hoe liever.

Workshop Interne CO2-beprijzing

De deelnemers aan de workshop Interne CO2-beprijzing onder leiding van Dieuwertje Walch en Judith van de Geer (beiden Klimaatverbond Nederland) zitten al behoorlijk in de materie. Ze waren met name geïnteresseerd in de CO2-prijs van € 700,- die het onderzoeksteam van Klimaatverbond Nederland onlangs vaststelde en naar de uitgangspunten die we daarvoor hanteren. De uitleg tijdens de workshop bracht inzicht.

Een aantal deelnemers was op zoek naar manieren om iets te forceren in hun inkoopbeleid of in specifieke beslissingen en zij zien CO2-beprijzing wel als kansrijk instrument hiervoor. Met een aantal voorbeelden en scenario's werden bovendien een aantal zaken uit ons onderzoek in praktisch perspectief geplaatst. Daarmee werd eveneens duidelijk dat de € 700,- die wij noemden (nog) niet bedoeld is als bedrag om een daadwerkelijke belasting mee in te voeren.

Over enkele weken wordt het onderzoeksrapport over de experimenten/onderzoeken met gemeenten en provincies gepubliceerd. Het rapport is dan onder andere te lezen via onze website.

Hoogtepunten 2019

Hoewel we als wegbereider graag vooruitkijken, met de pijlen gericht op de toekomst en daarin belangrijke onderwerpen aangrijpen om bij te dragen aan het behalen van de gestelde klimaatdoelen, kijken we tevreden terug op de sporen die we nalaten in het afgelopen jaar. Tref hieronder een overzicht van enkele hoogtepunten van 2019.

Hoogtepunten 2019

